

BALKAN SAVAŞLARINA AİT TÜRKÇE ESERLER ÜZERİNDE BİBLİYOGRAFYA DENEMESİ

İsmail Eren

Rumeli'de Türk idaresi altında bulunan hemen hemen bütün bölgelerin, hatta eski başkentimiz Edirne'nin de dört ay kadar elimizden çıkmasına sebep olan Balkan savaşları (1912 - 1913) hakkında gerek tarihçiler gerekse harbe katılan ordu mensuplarından bâzıları, kısa bir süre içinde, bu savaşların çeşitli yönlerini ve yenilgiye uğramamızın sebeplerini teferruatıyla incelemeğe çalışmışlar ve birçok makale ve eser yayınlamışlardır. Balkan savaşlarına karşı ilginin hayli büyük olduğundan dolayı Türkçeye bâzı Almanca, Bulgarca, Fransızca ve İngilizce eserler de çevrilmiştir. İkinci Dünya Savaşından sonra dahi bu harplere ait bâzı makale ve eserlerin yayınlanması, bu ilginin günümüze kadar devam edegeldiğini açıkça göstermektedir.

Tabiatıyla Balkan memleketlerinde de bu savaşların tarihine karşı büyük ilgi gösterilmiş ve birçok eser yayınlanmıştır. Bu ilgi, bugün dahi devam etmekte ve günümüze kadar gizli kalmış olan mesele ve olayların aydınlatılması için tarihî belgelerden de yararlanarak yeni yeni eserlerin yayınlandığını görmekteyiz. Bu meyanda, Balkan savaşlarına ait bâzı Türkçe eserlerin Arnavutça, Bulgarca ve Sırpçaya da çevrildiği bilinmektedir. Bu tercümelere tespit edebildiklerimizi yeri geldikçe belirtmeğe çalışacağız.

Balkan savaşlarından sonra ortaya çıkan yeni politik ve ekonomik meselelerden dolayı, bu harplerin tarihine karşı, büyük Avrupa devletlerinde (Almanya, Fransa, İngiltere ve Rusya) olağan üstü bir ilgi gösterilmiş ve bu sebeplerden birçok eser yayınlanmıştır. Hattâ Almanlar, Balkan savaşları sırasında tatbik olunan harp cer-

Kısaltmalar

Bk.	=	Bak
Bs.	=	Baskı
C.c.	=	Cilt
Ks.	=	Kısım
Kt.	=	Kitap
Pl.	=	Plânş
S.,s.	=	Sayfa, Sayı
T.y.	=	Tarih yok

rahlığına karşı dahi ilgi göstermişlerdir¹. Büyük devletlerin bu savaşlara karşı gösterdikleri ilgi hakkında bir fikir edinmek için yalnız 1912 - 1958 yılları arasında 135 kadar Rusça makale ve eserin yayınlandığını belirtmekle yetineceğiz².

Bu bibliyografyaya, genellikle Balkan savaşlarını konu olarak ele alan Türkçe eserler ve ayrı baskıları olan incelemeler dahil edilmiştir. Bu savaşlara ait süreli yayınlarda çıkan birçok yazı, bir veya daha fazla bölümler ihtiva eden yüzlerce tarihî eser³, anılar⁴ ve yayınlanmış olan belgeler⁵ hakkında gelecekte ayrı ayrı bibliyografyaların düzenlenmesi gerekecektir⁶. Özellikle askerî dergilerde yayınlanan değerli incelemeler, ayrı bir önem taşımaktadır⁷.

1912 - 1913 yıllarında vuku bulan Birinci ve İkinci Balkan savaşlarına ait Türkçe eserler bibliyografyası, yazarların isimleri ve ya soyadlarına göre alfabetik olarak düzenlenmiştir.

ABDULLAH PAŞA: *1928 Balkan Harbinde Şark Ordusu Kumandanı Abdullah Paşa'nın hâtıratı*. İstanbul 1336 Erkânî Harbiye Mektebi Matbaası. 232 S. 8° 4 harita, 3 levha.

ABDURRAHMAN NAFİZ — GENERAL KEMALETTİN [KOCAMAN]: *1912 - 1913 Balkan Harbinde İşkodra müdafaası*. 2 c. İstanbul 1933 Askerî Matbaa. 592 S. 4° resimli, 56 kroki⁸.

AHMET CEVAT, bk.: [EMRE], AHMET CEVAT

AHMET NİHAT: *Askerî tarih ve coğrafya. 2. kt. 1. ks. Balkan seferi*. İstanbul 1928 Harbiye Mektebi Matbaası. 116 S. 8°.

AHMET SALÂHADDİN: *Makedonya meselesi ve Balkan Harbi ahiri*. (1. ks.). İstanbul 1331 Kanaat Matbaası. 264 S. 8°

AHMET SUAT: *Balkan darülharbine dair tedkikat-ı coğrafiye ve mütalâat-i sevkulceyşiye*. 2 c. İstanbul 1330 Mühendishane-i Berri-i Hümayun Matbaası. 63, 40 S. 8°

ALÂEDDİN: *Balkan Harbinde Dördüncü Fırkânın harekâtı*, 61 numaralı Askerî Mecmua'ya mülhak olarak neşrolunmuştur. İstanbul 1926 Askerî Matbaa [1] +86 S. 8° 2 harita. «Askerî Mecmua Tarih Kısmı. 1. sene, 2. sayı»

8 Bu eserin 9. bölümü Hasan Kaleşi tarafından Arnavutçaya çevrilmiştir (*Një burim turk mbi kryengritset shqiptare më 1909-1912*, Gjurmime albanologjike, I, 1971, Priştine 1972, s. 297-336). Sırpçaya da çevrilen bu eser (*Odbrana Skadra*) henüz yayınlanmamıştır. (Bk.: *Prvi Balkanski rat 1912-1913* (operacija srpske vojske). I. c. Beograd 1959, s. 236, not: 97.

1 Exner, Alfred: *Kriegschirurgie in den Balkankriegen 1912/13*. Stuttgart 1915, XII, 250 s., 51 resim.

2 Bk.: Sverçevskaya, A.K. ve T.P. Çerman: *Bibliografiya Turtsii*. 1. c. Moskova 1961, s. 84-89; 2. C. Moskova 1959, s. 63-66.

3 Meselâ, Âdil Nami tarafından kaleme alınan *Osmanlılar muharebelerini nasıl kaybettiler? Şimdi nasıl telâfi ve terakki edebilirler?* (İstanbul 1331, 303 s.) adlı eserdeki birçok bölümler, Balkan savaşlarına aittir. Keza, Zeki Paşa'nın *Bâzı Osmanlı seferleri hakkında mütalâatım* (İstanbul 1338) adlı eserindeki son bölüm (s. 63-69), Balkan savaşlarına hasrolunmuştur. Lâtîn harfleriyle yayınlanan birçok eserde de bu konu ele alınmıştır. Bir misâl olarak Afif Tuğrul tarafından yayınlanan *Bizim harblerimiz* (İstanbul 1956. VIII, 135 s.) adlı eserde 2. bölüm (s. 33-88) Balkan savaşlarına aittir. Buna benzer birçok eser zikretmek mümkündür.

4 Bk.: Altay, General Fahrettin: *10 yıl savaş 1912-1922 ve sonrası*. (İstanbul) 1970. 543 s.

5 Bk.: Ulubelen, Erol: *İngiliz gizli belgelerinde Türkiye*. İstanbul 1967. (Balkan savaşları: s. 117-153).

6 Bu savaşlarla ilgili olarak İstanbul'da bâzı Ermenice (bk.: Andonyan, Aram: *Balkan savaşlarına ait muşassal resimli tarih*, 1913) ve Fransızca (bk.: Noradounghian, H.: *Vers la guerre balkanique et vers la premiere guerre mondiale*, 1950, 160 s.; Balkan savaşları, s. 1-80) eserlerin de yayınlandığını belirtmek yararlı olacaktır kanısındayız.

7 Bir misâl olarak Mahmut Hayreddin'in *Varna önünde «Turgut Reis»* (Risale-i Mevkute-i Bahriye, İstanbul 1331, C. I, S. 1, s. 93-96) ve Sermed Fuad'ın *Balkan harbinde Türk Bahriyesi topçuluğu* (Deniz Mecmuası, İstanbul 1928, Y. 40, S. 310, s. 31-42) adındaki makalelerini zikredebiliriz.

- ALİ FUAT, bk.: [OKYAR], ALİ FUAT
- ALİ HAYDAR EMİR, bk.: [ALPAGUT], ALİ HAYDAR EMİR
[ALPAGUT], ALİ HAYDAR EMİR: *Balkan Harbinde Türk filosu*. İstanbul 1932 Deniz Matbaası. XIII+480 S. 8° 14 resim, 18 harita.
«Dz. Hr. Akademisi Neşriyatından, Sayı 11»
- AZİZ HÜDAYİ: *Harbin küçük sahneleri*. Çörek köyünde. Filibe 1913 Balkan Matbaası. 8 S. 8°
Not: Balkan Harbi hâtıraları.
- BAHRİ, SELÂNİKLİ: *Balkan harbinde Garp ordusu*. İstanbul 1331 Yeni Turan Matbaası. 31 S. 8°
- BAHRİ, SELÂNİKLİ: *Balkan harbinde Sırp ordusu*. İstanbul 1329 Tanin Matbaası. [1]+77 S. 8°
- Balkan harbi tarihi*. VII. cilt. Osmanlı deniz harekâtı 1912 - 1913. İstanbul 1965 K.K.K. Askerî Basımevi. X+244 S. 8° 27 kroki.
«T.C. Gnkur. Bşk. Harb Tarihi Dairesi Resmî Yayınları»
- Balkan muharebatı tesaviri*. Panorama. Avrupa-i Osmanî, Bulgaristan, Sırbistan, Karadağ, Yunanistan. 1 - 6. cüz. İstanbul 1328 Matbaa-i Hayriyye ve Şürekâsı. [12 şer sayfalık]. 8°
- BARTLETT, ASHMEAD: *Balkan hâtırat-ı harbiyesi*. Filibe [t.y.] Balkan Matbaası. 23 S. 8°
«Balkan Kütüphanesi Cild: 1, Cüz: 5»
- BARTLETT, ASHMEAD: *Esbab-i hezimet ve felâketimiz*. 1. [ks.] : Lüleburgaz muharebesinde nasıl ve niçin mağlûp olduk. 3. bs. Mütercimi: Ebunnüzheth Hakkı. İstanbul 1329 Matbaa-i Hayriyye ve Şürekâsı. 55 S. 8°
«Kütüphanesi-i İntibah Aded: 5»
- BAYUR, HİKMET: *Yeni bulunan bir belge dolayısıyla*. Belleten, XXX. Cilt, 117 Sayı, Ankara, Ocak 1966 Türk Tarih Kurumu Basımevi. S. 103 - 114.
Not: Balkan savaşı ve Bâb-ı Âli baskını hakkında.
- BAYUR, PROF. YUSUF HİKMET: *Türk İnkılâbı Tarihi. II. Cilt.*

Trablusgarp ve Balkan savaşları. Osmanlı Asyasının paylaşılması için anlaşmalar. Ks. 2: Balkan savaşları. Ankara 1943 Türk Tarih Kurumu Basımevi. XII+504 S. 8° 3 harita.
«Türk Tarih Kurumu Yayınları VIII. Seri: Türk tarihinin Anahatları için Hazırlanan Monografiler: 14»

- BAYUR, PROF. YUSUF HİKMET: *Türk İnkılâbı Tarihi. II. Cilt : Trablusgarp ve Balkan savaşları*. Osmanlı Asyasının paylaşılması için anlaşmalar. Ks. 3: Paylaşmalar. Ankara 1951 Türk Tarih Kurumu Basımevi. XVI+512 S. 8° 1 harita.
«Türk Tarih Kurumu Yayınları VIII. Seri: Türk Tarihinin Anahatları için Hazırlanan Monografiler. 14»
- BEKİR SITKI: *Garp Ordusu harekâtı*. Cavit Paşa Kolu ve Vardar Ordusu. İstanbul 1331 Kitaphane-i Askerî. 158 S. 8° 4 harita ve kroki.
«Balkan Harbi Külliyyatı. [Adet: 4]»
- 1912 - 1913 *Balkan harbinde Türk - Bulgar harbi*. 3. c. Çeviren : Murat Tunca. 3. Cilt: Lüleburgaz - Pınarhisar muharebesi. İstanbul 1945 Askerî Matbaa 453 S., 1 şema, 17 kroki, cetvel 4°
- 1328 *Balkan harbi*. Tarih-i siyasi ve askerisi. Devlet-i Osmaniye - Bulgaristan - Sırbistan - Yunanistan - Karadağ arasında muharebatın tarihini havîdir. «Ordu ve Donanma» Asker Mecmuasının hey'et-i tahririyesi tarafından yazılmıştır. İstanbul 1328 Matbaa-i Hayriyye ve Şürekâsı. 18 (?) S. 8°
«Musavver Tarih-i Harp»
- BUCKKERT, DR.: *Faal Türkiye*. Mütercimi: Habil Adem [Pelister]. İstanbul 1332 İkdâm Matbaası. 101 S. 8°
Not: Balkan savaşı ve İttihâçlılar hakkında.
- BURSALI, MEHMET NİHAT, bk.: MEHMET NİHAT BURSALI
- CELÂDET BEDİRHAN - KÂMURAN BEDİRHAN: *Edirne sukutunun içyüzü*. İstanbul 1329 Serbestî Matbaası. 149+ [1] S 8°
- CEMAL, Dr.: *Balkan muharebesi hâtıralarından*. Siyasi şüpheli

hastalık. Doğrusu kolera. 2. bs. Bursa 1926 Kardeş Matbaası. 33+ [1] S. 8° 1 planş.

CEMAL, GAZELLİ: *Türk katilleri*. İstanbul 1331 Yeni Turan Matbaası. 165 S. 8°

Not: Trablusgarp ve Balkan savaşları hak.

CIGNY, CLAUDE - CASIMIR THALASSO: *Balkan muharebesi hâtıratı*. İstanbul 1330/1914 Matbaa-i Levant Herald. 9 (Türkçe) + 7 (Fransızca) S. 8°

CONK, CEMİL: *Hatıraları. Balkan harbi 1912 - 1913*. İstanbul 1947 Türkiye Yayınevi. 48 S. 8°
«Canlı Tarihler: 25»

ÇAĞAN, NAZMİ derleyen): *Balkan harbinde Edirne (1912 - 1913)*. Ankara 1965 Türk Tarih Kurumu Basımevi, s. 197-213, 15 resim, 1 kroki.
Not: Edirne'nin 600. Fetih yıldönümü Armağan Kitabı'ndan ayırbaşım.

[ÇAKMAK], MAREŞAL FEVZİ: *Garbi Rumeli'nin suret-i ziyatı ve Balkan harbinde garp cephesi hakkında Erkân-i Harbiye-i Umumiyye Reisi Müşir Fevzi Paşa Hazretlerinin Erkân-ı Harbiye Mektebindeki konferansları. Hizmete mahsustur. [İstanbul] 1927 Erkân-ı Harbiye Mektebi Matbaası. 480 S. 8° 10 harita, 5 levha.*
«Erkân-ı Harbiye Mektebi Külliyyatından. Sayı: 22»

[ÇİĞİRAÇAN], [İBRAHİM] HİLMİ: *Balkan harbinde neden münhezim olduk?* 2 c. İstanbul 1329 (Artin Asadoryan ve Mahdumları Matbaası). 95+96 S. 8°
«Kitaphane-i İntibah. Adet: 9, 12»
Not: İkinci cild «Balkan harbinde askerî mağlubiyetlerimizin esbabı» adını taşımaktadır.

ÇOBANOĞLU, Ö[MER] Z[EKİ]: *Balkan harbi ve şark ordusunun hezimetini*. Birinci nizamiye kolordusu hâtıratından. 2 c. İstanbul 1332 [İkdam Matbaası]. 105, 246 S. °
«Balkan Harbi Külliyyatı. Adet: 1, 6»

[DEMİRHAN GENERAL], PERTEV: *Balkan harbinde büyük ka-*

rargâh-ı umumî. İstanbul 1927 Askerî Matbaa. 2+ [2] +124 S. 4°

«Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Talim ve Terbiye Dairesi Neşriyatı»

EMİN PAŞA: *Yanya müdafası*. 2 c. (birarada). İstanbul 1927 Askerî Matbaa. [3]+117 S. 8° 7 levha, 31 harita.

«Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Talim ve Terbiye Dairesi Neşriyatı»

[EMRE], AHMET CEVAT: *Kırmızı - siyah kitap. 1328 fecayii*. 1. cilt. İstanbul 1329 (Matbaa-i Hayriye ve Şürekâsı). 159 S. 8°

ERSÜ, HÜSNÜ: *1912 - 1913 Balkan harbinde Şarköy çıkarması ve Bolayır muharebeleri*. İstanbul 1938 Askerî Matbaa. 228 S. 4° 21 kroki.

«109 Sayılı Askerî Mecmua'nın Tarih Kısmı»

F. - N[AZİM]°: *Balkan harbinde Seksenyedinci Alay*. Trabzon 1331 Meşveret Matbaası. 201 S. 8°

GOLTZ PAŞA, [COLMAR FREIHER VON DER]: *Genç Türkiye'nin hezimetini ve imkân-i itilâsı*. Mütercimi: H. Cevdet. İstanbul 1332 Kader Matbaası. 78 S. 8°

H. CEMAL: *Yeni harp*. Başımıza tekrar gelenler. Edirne harbi, muhasarası, esaret ve esbâb-ı felâketi. İstanbul 1332 Şems Matbaası. [6]+592 S. 8°

HANOTAUX, GABRIEL: *1912 - 1913 Balkan harbi ve Avrupa*. 1.kt. Mütercimi: Ragıp Rıfkı. İstanbul 1332 Artin Asadoryan ve Mahdumları Matbaası. 174 S. 8°
«Külliyyat-ı Hukuk ve Siyasyattan 5. Kitap»

HOCHWAECHTER, G. VON: *Türklerle harbe*. Kırkkilise - Lüleburgaz - Çatalca muharebatı vekayi-i yevmiyesi. Mütercimi: Kemal. İstanbul 1331 Hürriyet Matbaası. 114 S. 8°

HOCWAECHTER, G. VON: *Türk ordusuyla muharebede*. Filibe

- [t.y.] Balkan Matbaası, 77 S. 8°
«Balkan Kütüphanesi Âsarından 1. Cilt, 6. Cüz»
- İŞİN, MİTHAT: *1912 - 1913 Balkan harbi deniz cephesi*. İstanbul 1946 Deniz Matbaası. XVII+596 S. 4° 33 kroki, 26 resim, 18 cetvel, 42 vesika.
«Genelkurmay Başkanlığı IX. Şube [Neşriyatından]»
- IVANOF, N.: *Balkan Harbi 1912 - 1913*. 1. c. Çeviren: M. Murat İstanbul 1937 Askerî Matbaa. 310 S. 4° 1 pl., 1 kroki.
- İBRAHİM HİLMİ, bk.: [ÇİĞİRAÇAN], İBRAHİM HİLMİ
- İNCİ, TEVFİK: *Balkan harbinde Hamidiye kruvazörünün akın harekâtı*. İstanbul 1952 Deniz Basımevi. 75 S. 8°
«Türkiye Cumhuriyeti M.S.B. Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Neşriyatı»
Not: 399 sayılı Donanma Dergisinden ayrışım.
- [KATIRCIOĞLU], MAHMUD MUHTAR PAŞA: *1328 Balkan Harbinde Şark Ordusu Kumandanı Abdullah Paşa'nın hatıratına İkinci Şark Ordusu Kumandanı Mahmud Muhtar Paşa'nın cevabı*. Kahire (1930) Matbaa-i Emin Hindiyeye, 28+51 S. 8°
- [KATIRCIOĞLU], MAHMUT MUHTAR PAŞA: *Üçüncü Kolordunun ve İkinci Şark Ordusunun muharebatı*. İstanbul 1331 Kanaat Matbaası. 271+[6] S. 8° 2 levha, 1 harita.
- LAUSANNE, STEPHAN: *Hastanın başı ucunda. Kırk gün muharebe*. Çeviren: Siraceddin [Hasircioğlu]. İstanbul 1331 İfham Matbaası. 195+ [2] S. 8°
«İfham Kütüphanesi: Aded 4»
Not: Fransız gazetecisinin 1912 Balkan savaşı hakkındaki yazıları.
- LESİÇKOV, IVAN: *Balkan muharebatı hatıratından: Kırkkilise'nin sukutu*. 1. c. 2. cüz. Bulgarcadan mütercimi: M. Nuri. Filibe 1913 Balkan Matbaası. 22 S. 8°
- LESİÇKOV, IVAN: *Balkan muharebatı hatıratından: Manastır ve Pirlepe muharebatı*. 1. c. 3. cüz. Filibe 1913 Balkan Matbaası. 24 S. 8°

- LESİÇKOV, IVAN: *Balkan muharebatı hatıratından: Selânik nasıl düştü*. 1. c. 4. cüz. Mütercimi: H. Sıdkı. Filibe 1913 Balkan Matbaası. 32 S. 8°
- LESİÇKOV, IVAN: *Balkan muharebatı hatıratından: Yaver Paşa'nın esareti*. 1. c. 1. cüz. Mütercimi: M. Nuri. Filibe 1913 Balkan Matbaası. 16 S. 8°
- MAHMUT BELİĞ: *Balkan harbinde Çatalca ve sağ cenah ordularının harekâtı*. Harbin siyasi, psikoloji tetkikatı. 2 c. İstanbul 1931 Askerî Matbaa. 85, 56 S. 4° kroki, harita ve cedveller.
Not: 80 ve 82 sayılı Askerî Mecmua'nın Tarih kısımları.
- MAHMUT BELİĞ: *Balkan harbinde mürettep I. Kolordunun harekâtı*. İstanbul 1929 Askerî Matbaa. 234 S. 4° 10 kroki, 1 harita
«74 no.lu Askerî Mecmua lâhikasıdır»
- MAHMUT BELİĞ: *Balkan harbinde mürettep Dördüncü Kolordunun harekâtı*. 68 numaralı Askerî Mecmua'ya mülhak olarak neşrolunmuştur. İstanbul 1928 Askerî Matbaa. [6]+526 S. 8° 1 plâns, 4 levha, 25 harita.
«Askerî Mecmua Tarih Kısmı. 3. Sene, 9. Sayı»
- MAHMUT BELİĞ: *Bulgar komitalarının tarihi ve Balkan harbinde yaptıkları*. İstanbul 1936 Askerî Matbaa. 64 S. 4°
- MAHMUT BELİĞ: *Makedonya harbi ve 66. Fırkanın Makedonya cephesinde harekâtı*. 2 c. İstanbul 1929 Askerî Matbaa 8°
- MAHMUT MUHTAR PAŞA, bk.: [KATIRCIOĞLU], MAHMUT MUHTAR PAŞA
- MAREŞAL FEVZİ, bk.: [ÇAKMAK], MAREŞAL FEVZİ
- MEHMET ALİ NÜZHET PAŞA: *1912 Balkan harbi*. İstanbul [t.y.] Nefaset Matbaası. 141+3 S. 8° 1 levha.
«Karagöz Kütüphanesi Adet: 3»
- MEHMET ALİ NÜZHET PAŞA EBÜLHUSÂM: *1912 Balkan harbinde sevkiyat ve nakliyat-ı askeriye*. İstanbul 1331 Resimli Kitap Matbaası. 88 S. 8°

- MEHMET ARİF: *Balkan harbinde makineli tüfekler*. [İstanbul] 1329. 60 S. 8°
- MEHMET FAHRİ [PAŞA], Dr.: *Manzum İşkodra tarih-i harbi*. İstanbul 1329 Mekteb-i Harbiye Matbaası. 142 S. 8°
- MEHMET MURAT: *1912 - 1913 Balkan harbinde Kırcalı kolordusunun faaliyetleri*. İstanbul 1933 Askerî Matbaası. 199 S. 4°
- MEHMET NİHAT, BURSALI: *Balkan harbinde Çatalca muharebesi*. Konferans. İstanbul 1341 Matbaa-i Askeriye. [2]+70 S. 8° 2 harita.
«Erkân-ı Harbiye-i Umumiye [Neşriyatından]»
- MEHMET NİHAT, BURSALI: *1328 - 1329 Balkan harbi*. Trakya seferi. 3 c. İstanbul 1340 [1924], 1928 Matbaa-i Askeriye. 11+206, 19+412, 1+595 S. 4° kroki.
[«Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Onuncu Şubesi»]
- MEHMET NİYAZİ: *Şark ordusunda Aziz Paşa fırkası*. İstanbul 1331 Kader Matbaası. 95 S. 8°
- MONDÉSIRE, PIERRON de: *Edirne muhasarası* (1912 teşrinisani 1913 mart). Mütercimi: Ş.B. [İstanbul] 1331 Artin Asadoryan ve Mahdumları Matbaası. 263+ [18] S. 8° levha, 1 harita.
«Balkan Harbi Külliyyatı. [Aded: 5]»
- NACİ: *Balkan harbinde Edirne muhasarasına ait harp ceridesi*. İstanbul 1926 Askerî Matbaa. [1]+90 S. 8° 6 levha, 1 harita.
«Askerî Mecmua Tarih Kısmı. 1. Sene, 3. Sayı»
- NAZLİMOF, A.: *1912 - 1913 Balkan harbinde Bulgar süvari tümeni harekâtı*. Ankara 1935 Genelkurmay Basımevi. 264 S. 4°
- NIVET, HENRY: *Balkan ehl-i salıp seferinde Avrupa siyaseti ve Türklerin felâketi*. Mütercimi: Ragıp Rıfkı [Özgürel]. İstanbul 1939 Şems Matbaası. 180 S. 8°
- [OKYAR], ALİ FUAT: *Bolayır muharebesinde adem-i muvaffaki-*

- yetin esbabı*. Askerî mağlubiyetimizin esbabı muharririne cevap. İstanbul 1330. Matbaa-i Hayriye ve Şürekâsı. 26 S. 8°
«Balkan Harbi Külliyyatı Aded: 3»
- OSMAN NURİ: *Balkan harbi hâtıratı*. İstanbul 1926 Matbaa-i Bahriye. 38 S. 8°
Not: Mecmua-i Seneviye-i Bahriye'den ayrı baskı.
- PARTÉLET, SMITH: *Balkan hâtırat-ı harbiyesi*. Filibe [t.y] Balkan Matbaası. 23 S. 8°
«Balkan Kütüphanesi Âsarından 1. c., 5. cüz»
Not: Türk - Bulgar savaşlarında bulunmuş olan müellifin bu yazısı Illustration Dergisinden tercüme edilmiştir.
- PERTEV, bk. : [DEMİRHAN GENERAL], PERTEV
- RAİF NECDET: *Uful*. İstanbul 1329 Resimli Kitap Matbaası. 261 S. 8°
Not: Balkan Savaşlarına ait hâtırat ve intibalar.
- REMOND, GEORGE: *Mağluplar ile beraber*. Edirne sahralarında. Mütercimi: H. Cevdet. İstanbul 1332 Kanaat Matbaası. 255 S. 8°
Not: 1912 - 1913 Balkan savaşları sırasında Türk ordusunda bulunan Fransız gazetecisinin günlüğü olan bu eserde, Türk ordusu ve savaş esnasında Avrupa devletlerinin siyaseti hakkında bilgiler mevcuttur.
- SARAÇOĞLU, A. CEMALİDİN: *Türk deniz tarihinin destanlarından*: Gazi [Hamidiye]'nin şanlı maceraları. İstanbul 1960 Gün Matbaası. 250+6 S. 8° resimli.
«Türk Deniz Tarihinin Şehamet Destanlarından»
- ŞÜKRÜ ÂLİ — ŞERAFEDDİN: *Balkan harbi*. Tarih-i harp meseleleri. [İstanbul] 1926 Erkân-i Harbiye Mektebi Matbaası. 52 S. 8° 2 harita. «Erkân-i Harbiye Mektebi 1925 - 1926 Tedrisatı. 2. Sınıf»
- Tahsin Paşa ordusu ve Selânik'in teslimi*. Cem ve telif eden: Sadedik Ulvi. İstanbul 1332 Meşrutiyet Kütüphanesi. 91 S. 8°
- WANGER, H. : *Bulgar ordusuyla muzafferiyete doğru*. Mütercimi:

Sait. İstanbul 1331 (Artin Asadoryan ve Mahdumları Matbaası). 263+ [2] S. 8° 2 levha.

«Balkan Harbi Külliyatı: Aded: 2»

YİĞİTGÜDEN, REMZİ: *1912 - 1913 Balkan harbinde Edirne kale muharebeleri*, 2 c. İstanbul 1938 - 1939 Askerî Matbaa. [1]+172, 111 S. 4° portre, kroki.

«111 ve 112 sayılı Askerî Mecmua'nın Tarihi Kısmı»

ZEKİ [MUSTAFA PAŞA]: *1912 Balkan harbina ait hâtıratım*. İstanbul 1337 Matbaa-i Askeriye. 112 S. 8° 1 harita¹⁰.

«Mecmua-i Askeriye 25 - 26 fevkalâde Sayıları»

¹⁰ Bu eserin Sırpça tercümesi için bk.: *Moje uspomene iz Balkanskog rata 1912. godine*. Napisao Zeki, divizijar I kl., počasni adjutant Nj. C. V. Sultana, načelnik Glavnog generalštaba. (Specijalni odgovor na članak objavljen u Carigradskom Vojnom zborniku, brojevi 25 i 26 za mart i april 1337/1921 godine). Türkçeden çeviren: Gliša Elezović. Ratnik (mesečni vojni list Ministarstva vojske i mornarice), Beograd, Yıl XLI, S. VIII (ağustos 1925), s. 28 - 57; S. IX. (eylül 1925), s. 29 - 59. Bu tercüme mustakil eser halinde de yayınlanmıştır (Beograd 1925 Štamparija Škerlić. 60 S.) Bundan başka, Türkçeden Sırpçaya, henüz orijinal adlarını tesbit edemediğimiz şu iki eser de çevrilmiştir: Major Ali Hayri, *Sedmi korpus u ratu 1912* [1912 savaşında yedinci kolurdu], Ratnik Dergisi, Belgrad, 1914, S. 6; *Jedan turski izvor o srpsko - turskom ratu 1912 godine* [1912 yılında vuku bulan Sırp - Türk savaşına dair bir Türk kaynağı]. Vojnoistoriski glasnik, Belgrad, 1952, S. 6.